

Строїч В.В., студентка 4-го курсу
факультету № 2 НАВС *Науковий*
керівник: Хохліна О.П., професор
кафедри психології та педагогіки
факультету № 2 НАВС, доктор
психологічних наук, професор

Особливості інтересів студентів залежно від прояву ознак фемінності-маскулінності

Нинішні пріоритети державної політики в галузі освіти передбачають підвищення особистішої активності студентської молоді, здатної до саморозвитку та самореалізації, тому формування стійких і глибоких інтересів у майбутніх фахівців є завданням першочергової важливості. Категорія «інтересу» досліджується багатьма гуманітарними науками: філософією, психологією, педагогікою. Такий багатоаспектний підхід говорить про велике значення і важливу роль інтересу в житті людини.

Формування особистості жінки й чоловіка у суспільстві проголошені однією зі стратегій розвитку європейських держав у ХХІ столітті. Дослідження у галузі тендерної психології стали особливо актуальними останнім часом у зв'язку з стійкою тенденцією в багатьох регіонах світу до зближення стандартів поведінки чоловіків і жінок, образів маскулінності і фемінності. Викликає науковий інтерес і проблема особистісного зростання людини залежно від ознак фемінності-маскулінності; зокрема це стосується

становлення такої її особистішої властивості як спрямованість, і передусім її складової - інтересів.

На теоретичному етапі вивчення праць М. Добриніна, О. Ковальова, Т. Рибо, С. Рубінштейна та ін., показало, що інтереси особистості належать до усвідомлених спонук активності, тобто мотивів, і визначаються як специфічна форма прояву пізнавальної потреби, що забезпечує спрямованість особистості на усвідомлення цілей діяльності і тим самим сприяє в орієнтуванні особистості в навколишній дійсності [3, с.512]; Інтерес - специфічне відношення особистості до об'єкта, яке викликане усвідомленням його значення і емоційною привабливістю (О. Ковальов); вибіркова спрямованість людини, її уваги (Т. Рибо, М. Добринін), її думок, помислів (С. Рубінштейн) [4, с.366].

На емпіричному етапі дослідження були використані методика «Карта інтересів» А. Г. Голомштока в модифікації Г. Резапкіної; методика «Структура інтересів» В. Хеннінга [1, с.389]; методика Сандри Бем «Маскулінність-фемінність» [2, с.277]. Для аналізу емпіричних даних були застосовані методи кількісної й якісної обробки. Дослідженням було охоплено 25 студентів четвертого курсу факультету №2 Національної академії внутрішніх справ, які навчаються за напрямом підготовки «Психологія».

У результаті проведеного емпіричного дослідження за допомогою методики А. Голомштока виявлено, що досліджувані найбільшою мірою мають інтерес до хімії та біології, підприємництва та домогосподарства, спорту та воєнної справи. Серед досліджуваних зовсім не виявлено тих, хто цікавиться фізикою, математикою, географією та геологією. Отримані результати, враховуючи напрям підготовки студентів (психологія) на завершальному етапі, є адекватними та досить прогнозованими.

Результати вивчення інтересів студентів за допомогою методики В. Хеннінга в цілому підтверджують та доповнюють попередні дані. Так, виявлено, що студенти найбільше цікавляться психологією, біологією та спортом. А не цікавлять їх мораль, філософія, політика, економіка, фізика, класична музика, хореографія та подорожі.

Вивчення ознак психологічної статі у студентів показало, що вони більшою мірою проявляють андрогінність, а ніж фемінність та маскулінність. Психологічна та біологічна стать досліджуваної вибірки співпадає. Але, за отриманими даними, в осіб чоловічої статі наявні як маскулінні, так і андрогінні ознаки. Досліджувані жіночої статі ще більшою мірою, ніж особи чоловічої статі, проявили ознаки андрогінності; прояв у них ознак фемінності представлено дещо менше. Тобто, за отриманими даними, андрогінність - більш виразна ознака сьогодення щодо характеристики жінки, ніж чоловіка.

Співставлення даних щодо інтересів за методикою А.Голомштока і прояву ознак фемінності-маскулінності у студентів дозволило виявити наявність виразного рівня зв'язку між проявом ознак маскулінності та інтересу до спорту та воєнної справи, а фемінності - з інтересом до літератури і до підприємництва-домогосподарства. Аналіз даних щодо осіб з проявами ознак андрогінності показав наявність у них (на низькому рівні зв'язку) інтересу до хімії-біології. Саме такі інтереси, як виявлено, об'єднують андрогінів чоловічої та жіночої статі, які у контексті професійної освіти

(підготовки психолога) є у них спільними. Між іншими інтересами та ознаками фемінності-маскулінності статистично значущого взаємозв'язку виявлено не було.

Подібні результати були отримані й щодо співвідношення даних про інтереси студентів за методикою В. Хеннінга та прояву ознак психологічної статі. Однак, недостатньо очікуваними стали дані про більшу зацікавленість психологією особами жіночої статі, незважаючи на спільність професії для всієї вибірки досліджуваних. Співставлення даних також показало зв'язок (хоч і низького рівня) проявів у студентів ознак андрогінності та інтересу до біології та психології.

Таким чином, результати дослідження свідчать про те, що особливості інтересів студентів певною мірою залежать від прояву у них ознак психологічної статі. Отримані дані про гендерні особливості студентів, конкретизовані даними про їх психологічну статю, а саме проявами ознак фемінності-маскулінності, доповнюють психологічні знання щодо спрямованості особистості та конкретно інтересів майбутнього психолога. Здобуті результати дослідження мають не лише наукове, а й практичне значення: незважаючи на єдність мети професійної освіти для всіх студентів, слід враховувати наявність особливостей їх інтересів залежно не лише від їх біологічної, а й психологічної, відповідних особливостей їх статево-рольової поведінки.

Список використаних джерел

1. Елисеев О.П. Практикум по психологии личности. - СПб.: Питер, 2003. - С. 389-394.
2. Клецина И.С. Практикум по гендерной психологии. - СПб.: Питер 2003. С. 277-280.
3. Маклаков А. Г. Общая психология. / Маклаков А. Г. - СПб.: Питер, 2001. - С. 512.
4. Пологрудова И. С. Теоретические подходы к изучению «познавательного интереса» в психолого-педагогической литературе / И.С. Пологрудова // Молодой ученый. - 2012. - №4. - С. 366-367.